

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності

(назва навчальної дисципліни)

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

зі спеціальностей: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр і назва спеціальності)

;

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою економіки підприємства та менеджменту, протокол № 11 від 19.04.2016.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: д. е. н., проф. Шиян Д.В.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою
“25” квітня 2016 року, протокол №9

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності” складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні логіко-методологічні закономірності розвитку науки та її соціальні функції у сучасній цивілізації.

Міждисциплінарні зв’язки: навчальна дисципліна “Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності” змістовно пов’язана з дисциплінами «Методологія та організація наукових досліджень», «Філософія науки» і «Методика викладання та інноваційні технології в педагогіці», «Управління венчурним бізнесом».

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Аналіз фінансової інформації в системі підприємництва
2. Фінансові рішення: активи та джерела фінансування підприємницької діяльності

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності” є формування у здобувачів освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» компетентностей щодо використання системи знань з управління фінансами підприємств, визначення стратегії і тактики фінансового забезпечення суб’єктів господарювання, набуття необхідної сукупності теоретичних і практичних знань, вмінь та навичок для використання технологій та інструментарію фінансового управління підприємством.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності” є:

- дослідити теоретичні та організаційні основи реалізації управління та оволодіти вмінням використання їх в умовах практичної діяльності або у процесі навчання для ефективного формування, розподілення та управління фінансовими ресурсами суб’єктів господарювання на основі результатів аналізу та планування з метою формування оптимальних стратегічних і тактичних напрямів їх функціонування в умовах невизначеності;

- провести аналіз взаємозв'язків структурних елементів системи забезпечення управління фінансовими ресурсами та оволодіти вмінням використання їх практичної демонстрації для прийняття оптимальних фінансових рішень щодо визначення активів та джерел фінансування з метою забезпечення необхідного фінансового стану суб'єктів господарювання.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі освітньо-наукового ступеня “доктор філософії” набувають таких **компетентностей**:

– знання, вміння та навички щодо використання інструментарію управління фінансами ресурсами у процесі прийняття управлінських рішень;

– розв'язувати задачі і проблеми прийняття управлінських рішень щодо управління величиною і структурою активів..

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин – 5 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Аналіз фінансової інформації в системі підприємництва

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту

Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності як складова економічної науки, його взаємозв'язок з іншими науками. Історія становлення науки про управління фінансовими ресурсами. Головні завдання Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності як науки. Їх зміст та тлумачення. Поняття методу як економічної категорії та методу Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності. Предмет як категорія науки, предмет Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності.

Тема 2. Система забезпечення управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності

Поняття інформаційної система показників формуємих з внутрішніх та зовнішніх джерел. Класифікація джерел інформації. Бухгалтерський баланс його зміст та форма. Звіт про фінансові результати та звіт про рух грошових коштів. Методика експрес-аналізу балансу. Економічний зміст форм фінансової звітності.

Тема 3. Аналіз фінансових звітів

Основні показники ділової активності, методика їх розрахунку та економічний зміст. Основні показники структури капіталу, методика їх розрахунку, нормативні значення та економічний зміст. Основні показники рентабельності, методика їх розрахунку та економічний зміст.

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та їх використання у фінансових розрахунках

Загальне поняття вартості грошей у часі. Категорії використовувані при визначенні вартості грошей. Класифікація та види процентних ставок. Прості та складні ставки, методика розрахунку та економічний зміст. Інтервали розрахунку. Грошові потоки, ануїтет. Прості та складні ставки визначення теперішньої вартості, методика розрахунку та економічний зміст. Інтервали розрахунку.

Змістовий модуль 2. Фінансові рішення: активи та джерела фінансування підприємницької діяльності

Тема 5. Управління прибутком

Роль і місце прибутку в ринковій економіці. Види прибутку. Принципи забезпечення ефективного управління прибутком. Завдання системи управління прибутком. Поняття беззбиткового рівня виробництва. Операційний леверидж. Методика визначення та показники рівня операційного левериджу.

Тема 6. Управління активами

Аналіз складу та структури оборотних активів. Методика оптимізації залишків оборотних активів. Джерела формування оборотних активів та їх класифікація. Рівні фінансової стійкості, їх економічний зміст. Економічний зміст та види необоротних активів. Показники якісного складу та руху основних засобів, майнового стану підприємства.

Тема 7. Управління фінансовими ризиками

Поняття фінансового ризику. Класифікація фінансових ризиків підприємства. Характеристика осевих видів фінансових ризиків. Етапи процесу управління фінансовими ризиками. Показники фінансового ризику підприємства, методика розрахунку, нормативне значення, економічний зміст.

Тема 8. Антикризове фінансове управління на підприємстві
Поняття фінансової кризи підприємства. Класифікація фінансових криз підприємства. Поняття антикризового фінансового управління підприємством. Система головних завдань спрямованих на реалізацію антикризового фінансового управління підприємством. Моделі та методи оцінки імовірності банкрутства підприємства. Показники ліквідності та платоспроможності. Фінансова санація як складова антикризового управління.

3. Рекомендована література

Основна література

1. Фінансовий менеджмент : Навчальний посібник / [Лепейко Т.І., Миронова О.М., Кривобок К.В., Немашкало К.Р.]. - Харків: ХНЕУ, 2012. – 290 с.
2. Притиченко Т.І., Бихова О.М., Олійник Т.В. Ілюстративний матеріал з навчальної дисципліни "Економіка і фінанси підприємства" для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" усіх форм навчання / Т.І. Притиченко, О.М. Бихова, Т.В. Олійник. - Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 222 с.
3. Білик М. Д. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування: Монографія / М. Д. Білик. - Київ : [ПанТот], 2012. – 279 с.
4. Фінанси підприємств: проблеми і перспективи : Монографія: у 3 т. Т. 2: [М.Д. Білик, С.В. Захарін, Р.І. Заворотній та ін.]. - Київ : [ПанТот], 2012. – 276 с.
5. Кузенко Т. Б. Забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва на засадах контролінгу: Монографія / Т. Б. Кузенко. - Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 227 с.
6. Практикум з фінансового та управлінського обліку за національними стандартами: Навчальний посібник [М.Ф. Огійчук, Л.Г. Панченко, Л.О. Сколотій, Т.П. Шев'якова, В.В. Посилаєв].-Київ: Алерта, 2013. – 607 с.
7. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник [М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, М.І. Беленкова, та ін.] Київ: Алерта, 2011. – 1040 с.

Додаткова література

8. Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів спеціальності 8.03050301 «Економіка підприємства» усіх форм навчання / Укл. М.В. Афанасьєв, Усенко Н.М. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. – 70 с.
9. Синюгіна Н.В. Ілюстративний матеріал з навч. дисципл. "Контроль і ревізія фінансових операцій" /Н.В. Синюгіна. - Х.: ХНЕУ, 2013. – 27 с.
10. Берест М.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципл. "Управління фінансовою санацією підприємства" / М.М. Берест. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 46 с.
11. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Бюджетний менеджмент" / укл. С.В. Юшко; Харківський національний економічний університет. – Х.: ХНЕУ, 2013. – 59 с.
12. Сабліна Н. В. Метод. рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва" / Н. В. Сабліна, Т. Б. Кузенко. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 81 с.
13. Калишенко В.О. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Інвестування" / В.О. Калишенко, О.В. Слуцька. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 39 с.
14. Прохорова Т.П. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Фінанси підприємств" / Т.П. Прохорова, О.В. Птащенко. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 39 с.
15. Внукова Н.М. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни "Управління активами" / Н.М. Внукова, С.М. Рудак. – Х. : ХНЕУ, 2012. – 30 с.
16. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни "Організація фінансової діяльності" / укл. М.М. Берест, Т.Б. Кузенко, О.Ю. Литовченко [та ін.]. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 127 с.
17. Рац О.М. Методичні рекомендації до виконання практичного завдання "Оцінка кредитоспроможності позичальника" з навчальної дисципліни "Банківські операції" / укл. О.М. Рац. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 30 с.

Ресурси мережі Інтернет

18. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/>
19. Інтернет-портал для управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua>
20. Наука управління. Етика бізнеса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.businessodessa.ru/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Рівень сформованості у здобувачів освітнього рівня доктор філософії загальних компетентностей визначається системою оцінювання знань із навчальної дисципліни. Формами контролю і оцінювання щодо встановлення рівня опанування відповідних компетентностей є:

- виступи на семінарських заняттях та участь у дискусії;
- вирішення теоретичних або тестових модульних завдань;
- підготовка есе та наукової розвідки;
- письмове виконання комплексного екзаменаційного завдання.